

Hieromonk Silouan Justiniano

Degradirana ikoničnost ikone Materijalnost ikone i mehanička reprodukcija

Ovaj rad propituje izazove s kojima se suočuje tradicionalno učenje o istočnoj pravoslavnoj ikoni u društvu urenjonome u simulakre i zavedenome površnošću vanjskog izgleda. Danas ideja o "svetoj slici" izgleda anakrono, a ikona gubi definiciju konkretnog liturgijskog, simboličkog i misterijskog predmeta u životu pravoslavne crkve. Ona postaje tek još jedna "slika" među tisućama, bez potrebe za *istinskom tjelesnošću*. Drugim riječima, mehanička reprodukcija postupno počinje određivati što trebamo očekivati od ikone, pa simulakrum prijeti zamijeniti stvarnost. Suptilnost tradicionalnih materijala i tehnika izrade, koji imaju ključnu ulogu u ostvarivanju anagogijske funkcije ikone, u potpunosti su zanemareni čime je dovedeno u pitanje i njezino teološko značenje kao slikovni izričaj Utjelovljenja. Konačno, kad ikona prestaje biti zrcalo Stvarnog, nastupa "degradirana ikoničnost". Kako bismo preokrenuli ovakvu situaciju treba poći od temeljne pretpostavke da simboličnost materijalnosti ikone nije proizvoljna, već se temelji na metafizičkim načelima. To zahtijeva da razlučimo Logos jer se On očituje u inherentnim svojstvima materijala u Stvaranju. Bespriječna ikona, koja ima "puninu ikoničnosti", zadržava ne samo kanonsku formu već i materijalne nijanse tradicionalnih tehnika, ispunjavajući anagogijsku i simboličku funkciju unutar liturgijskog estetskog iskustva. To podrazumijeva korištenje najboljih dostupnih materijala, ponajprije prirodnih ili organskih, budući da, za razliku od većine sintetičkih proizvoda, u svojim bitnim svojstvima najbolje odražavaju slavu Božju (ljepota) u stvaranju. Reprodukcije ikona, u onoj mjeri u kojoj poriču simboličku ulogu materijala, bitno su osiromašene za liturgijsku upotrebu i uglavnom odražavaju zadiranje industrijske proizvodnje u sveti prostor.